

سواحل مکران و اقتصاد دریامحور

اردیبهشت ماه ۱۴۰۳

فرمایشات و منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در خصوص توجه به سواحل و دریامحوری

❖ سواحل جنوب شرقی کشور، مناطق بسیار مهمی است و ظرفیت‌های بسیار خوبی برای

پیشرفت است؛ به آن جاها اهتمام کنید و اهمیت بدهید.

❖ ان‌شالله بتوانیم از توانایی‌های منطقه استان بزرگ سیستان و بلوچستان و منطقه عظیم و حساس

دریای عمان استفاده کنیم؛ این برای کشور مهم است.

❖ مسئله آبادسازی سواحل مکران از کارهای اساسی است که باید با همکاری دولت،

برنامه‌های مورد نظر در این منطقه با سرعت بیشتری دنبال شود.

"مقام معظم رهبری
(مدظله العالی)"

فرصت‌های دریامحور و ظرفیت عظیم دریا

خدمات پشتیبان دریایی

طراحی پروژه‌های اقتصادی دریایی و ظرفیت‌های دریایی

حوزه صنایع دریایی: صنایع ساخت شناورها، کشتی‌سازی

ورزش‌های آبی

کشاورزی مبتنی بر آب شور

گردشگری دریایی

پرورش آبزیان

بررسی نماگرهای کلان کشور ایران در حوزه اقتصاد دریامحور

• ایران با داشتن ۵۸۰۰ کیلومتر نوار ساحلی جنوبی و شمالی (۳۰ درصد مرزهای کشور)، کشوری دریایی محسوب می‌شود.

• ایران از بین ۱۸۳ کشور در رتبه چهارم قرار دارد، در صورتی که از نظر کسب درآمد در رتبه‌های پایین بوده و بیشترین فعالیت‌های اقتصادی در عرصه سواحل کشور در محدوده شهرهای بزرگ ساحلی است.

۹۳ درصد صادرات و ۸۳ درصد واردات کشور با دریا مرتبط است

• ایران حدود دو درصد اقتصاد دریایی به خود اختصاص داده است.

۳۰ درصد سهم کشور از بازار تعمیرات ناوگان ملی و منطقه‌ای

کمتر از ۲ درصد سهم کشور از بازار منطقه‌ای بانکرینگ و سوخت‌رسانی به شناورها

صفر درصد سهم کشور از بازیافت شناورها

• در ایران جمعیت محدودی در نوار ساحلی کشور متمرکز بوده این در حالیست که ۸۰ درصد جمعیت شهرهای بزرگ جهان در شهرهای ساحلی متمرکز هستند.

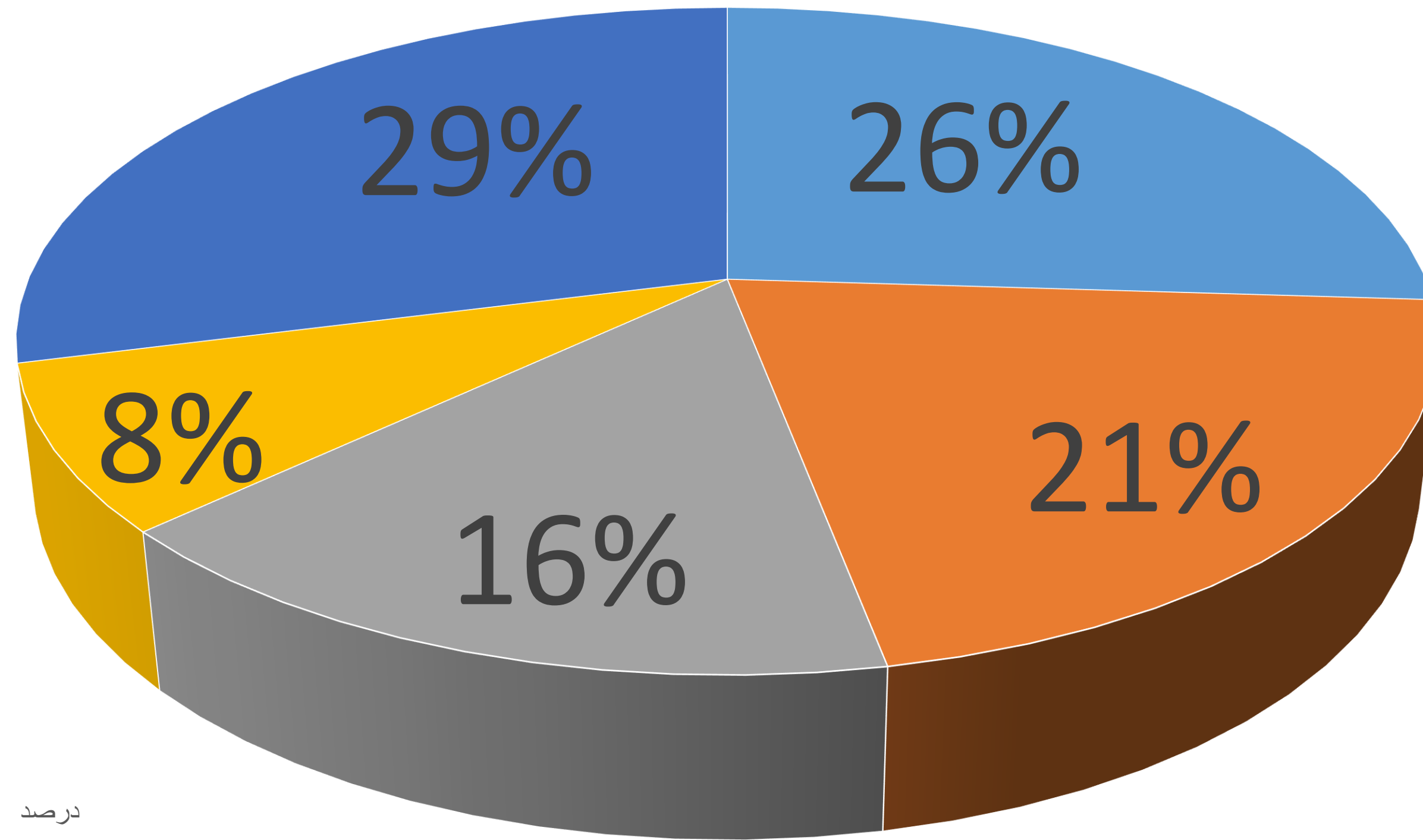

• مرز دریایی: با ۱۲ کشور

• وسعت دریایی: ۱۹۰ هزار کیلومتر مربع

• میزان سالانه صید آبزیان در کشور به نسبت طول خط ساحلی: ۷۵۰ هزار تن سالانه

بررسی حوزه فعالیت‌های دریایی

درصد

- گردشگری دریایی
- استخراج نفت فراساحل و میادین مشترک
- ارزش افزوده بنادر و لجستیکی دریا
- انرژی فراساحل
- سایر (معادن دریایی، آبریان دریایی)

- گردشگری دریایی: ۲۶ درصد
- استخراج نفت فراساحل و میادین مشترک: ۲۱ درصد
- ارزش افزوده بنادر و لجستیکی دریا: ۱۶ درصد
- انرژی فراساحل: ۸ درصد
- سایر (معادن دریایی، آبریان دریایی): ۲۹ درصد

سواحل مکران

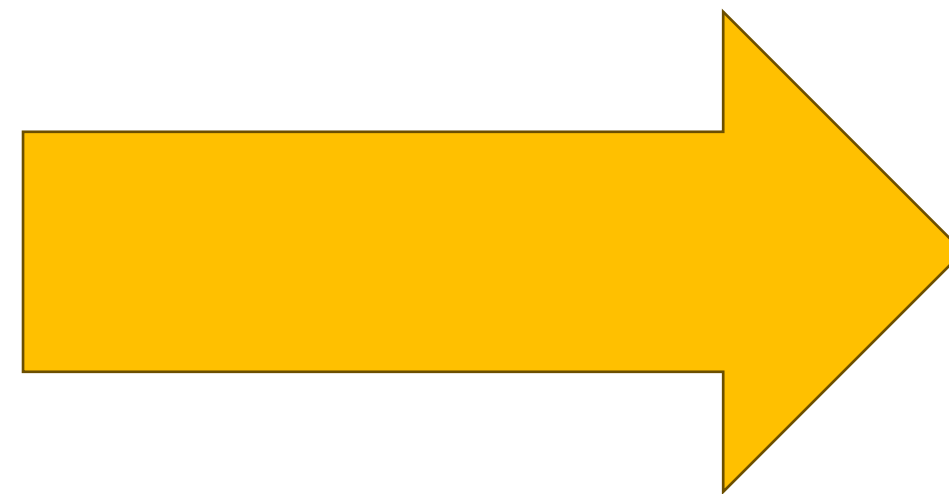

ردیف	شاخص‌های سواحل مکران	وضعیت عددی شاخص
۱	خط ساحلی، سواحل مکران به طول	۱۴۴۰ کیلومتر
۲	حجم جمعیت نسبت به کل کشور در سواحل مکران	یک نوزدهم جمعیت کشور ($\frac{1}{19}$)
۳	سهم ارزش افزوده سواحل مکران به GDP کشور	۰.۴
۴	میزان سالانه صید آبزیان در سواحل مکران	۳۵۰ هزار تن سالانه

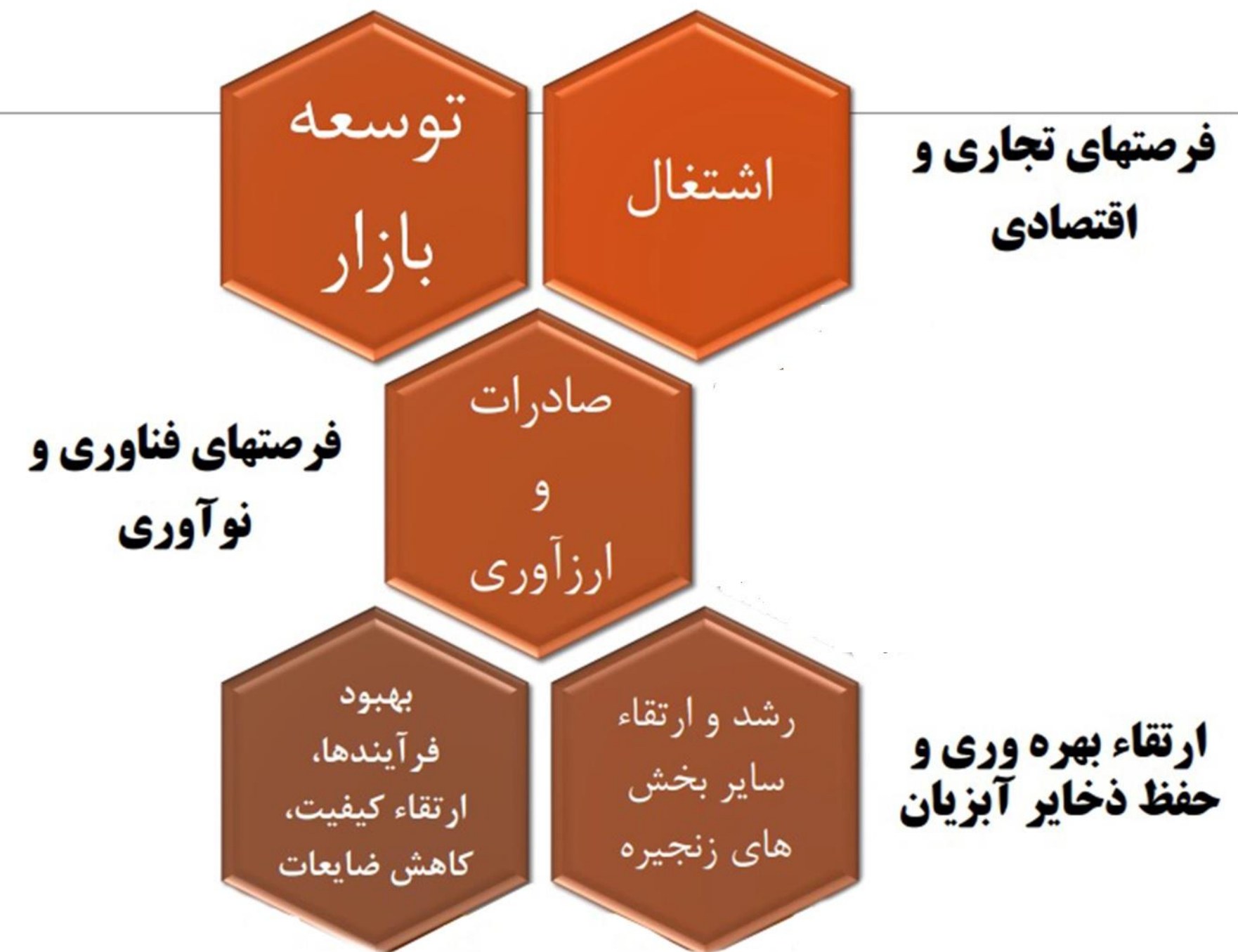
بررسی وضعیت مکران

ردیف	وضعیت
۱	سهم سواحل مکران از بازار تعمیرات ناوگان
۲	سهم کشور از بازیافت شناور
۳	سهم سواحل مکران از بازار منطقه‌ای بانکرینگ و سوخت‌رسانی به شناورها
۴	سهم اقتصاد دریا سواحل مکران از تولید ناخالص ملی (GDP)
۵	سهم سالانه صید آبزیان در سواحل مکران
۶	سهم سواحل مکران از گردشگری
۷	سهم سواحل مکران از ترانزیت منطقه‌ای
۸	سهم زیست‌فناوری دریا

اقتصاد دانش
بنیان دریایی

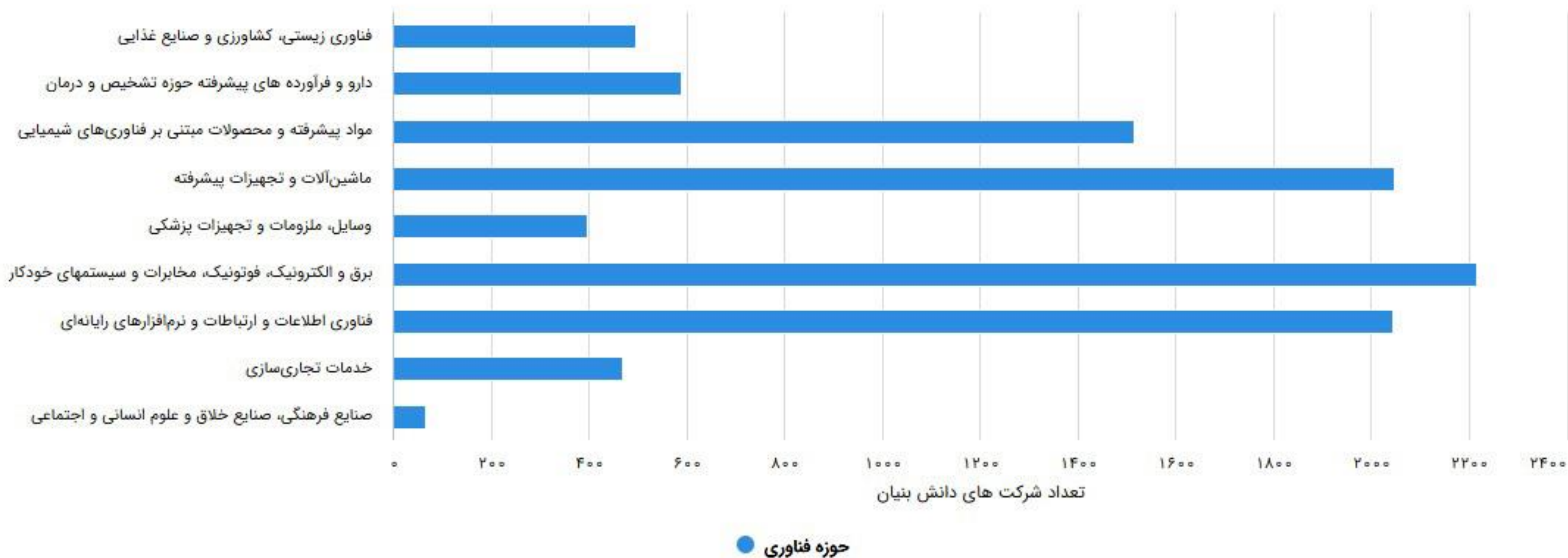

فرصتهای موجود در تولید محصولات متنوع و باارزش افزوده

تعداد شرکتهای دانش بنیان به تفکیک حوزه فناوری

تعداد شرکتهای دانش بنیان به تفکیک حوزه فناوری

سر فصل های موضوعی جهت توسعه اقتصاد دریا محور از طریق ایجاد شرکت های دانش بنیان

سر فصل های موضوعی جهت توسعه اقتصاد دریا محور	حوزه ها
<ul style="list-style-type: none"> - توسعه فناوری بسته بندی و نگهداری - فناوری تولید کودها و سموم بیولوژیک - فناوری بهره برداری از پسماند و ضایعات آبزیان - فناوری بهره برداری از میکرو جلبک ها و آلژینات ها - شکل گیری گلخانه های بیوفنس 	کشاورزی دریایی
توسعه فناوری های آب شیرین کن برای رفع شوری آب دریا	آب
<ul style="list-style-type: none"> - توسعه فناوری های امواج دریا - توسعه فناوری های سازه های ساحلی و فراساحلی 	انرژی تجدید پذیر دریایی
<ul style="list-style-type: none"> - ارتقاء فناوری های تصفیه، استفاده مجدد و بازیافت پسماند صنعتی - توسعه فناوری کنترل و کاهش رسوب، خوردگی و ساییدگی - فناوری استحصال منیزیم از آب دریا 	معادن دریایی
<ul style="list-style-type: none"> - زیست فناوری آبزیان - فناوری پرورش ماهی در قفس - فناوری به نژادی و معرفی گونه های سریع الرشد و فراوری مشتقات آبزیان دریایی (کلاژن ماهی، متابولیت های استحصالی) - توسعه پروژه های پرورش ماهی در قفس - توسعه ظرفیت صنایع تبدیلی 	شیلات

تولید میکرو جلبک‌ها،
تولید آلژینات،
میکرو اورگانسم‌ها، آگار و
آلژین سدیم

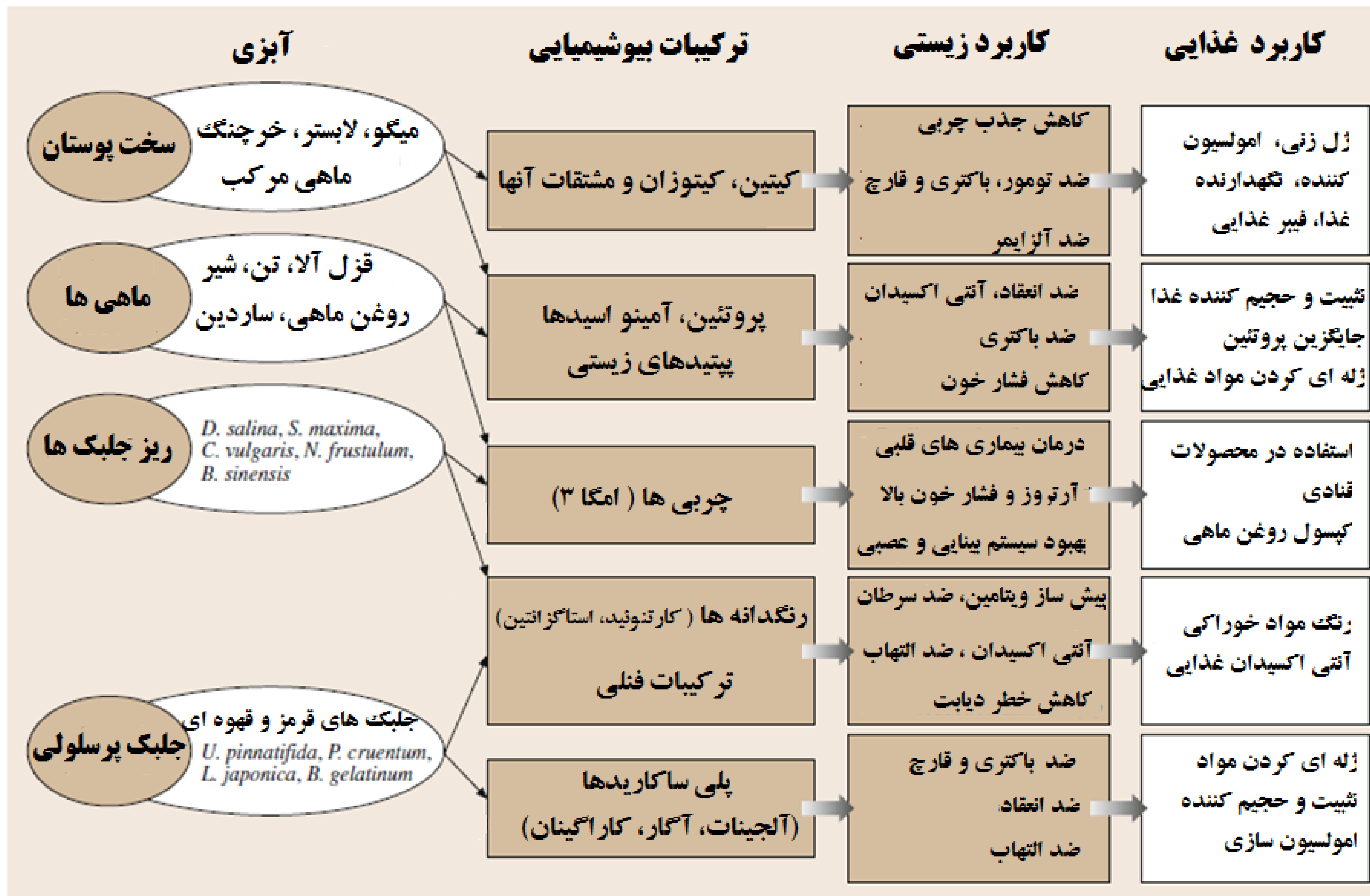
مشتقات آبزیان دریایی
(کلاژن ماهی، متابولیت‌های
استحصالی)

شکل‌گیری گلخانه‌های بیوفنس

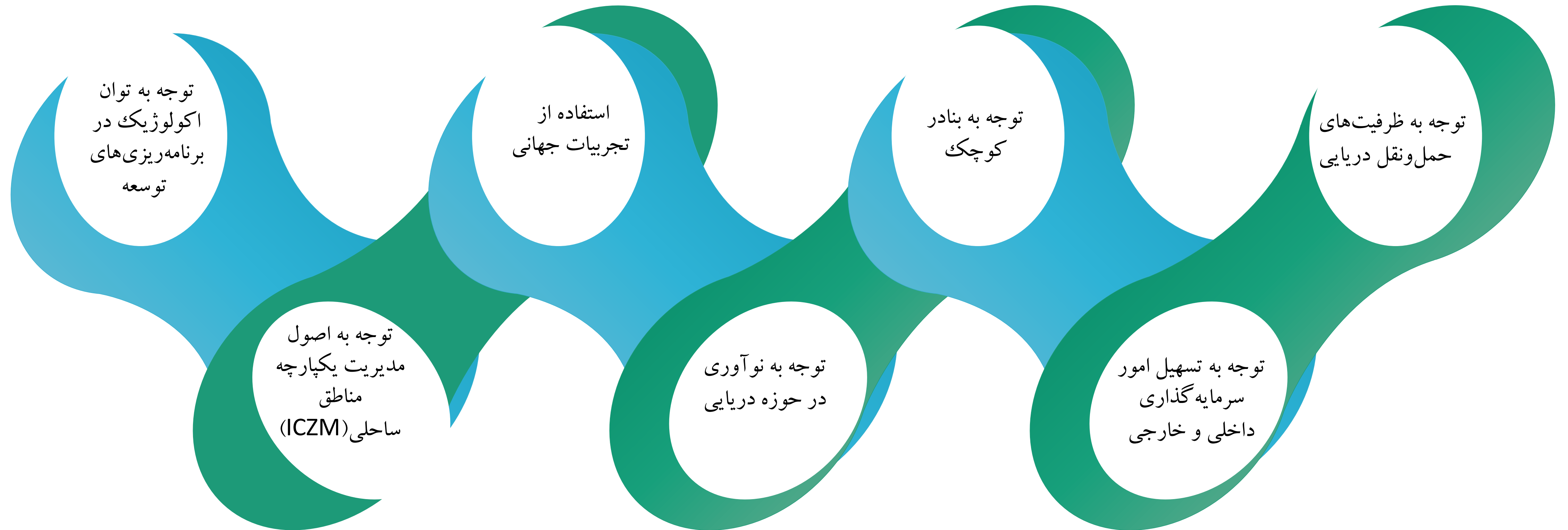
زنجیره ارزش
اقتصاد زیستی
دریامحور

محصولات زیست فناوریانه استخراج شده از ضایعات آبیان و کاربردهای مختلف آنان

الزامات اساسی در تحقق توسعه و اقتصاد دریامحور

فاکتورها و ظرفیت سازی نهادی در حوزه اقتصاد دریامحور

نیروی انسانی متخصص در حوزه دریا و بازنگری در رشته‌های دانشگاهی

سرمایه‌گذاری در حوزه دریا و مشارکت مردم بر مبنای توسعه اجتماع محور

فناوری‌های حوزه دریا و ظرفیت سازی دانش بنیان

طراحی روش‌های نوین تامین منابع مالی

مزیت‌های قانونی (حوزه مالیات و نرخ تعرفه ترجیحی برای ورود تجهیزات واسطه‌ای صنایع دریامحور)

مسائل، راهبردها و اقدامات اساسی حوزه اقتصاد دریامحور

اهداف راهبردی	موانع اساسی	راهبردها
تسریع در توسعه زیرساخت‌های موثر بر دریامحور	<ul style="list-style-type: none"> • اقدامات و رفتارهای جزیره‌ای و غیرسیستماتیک دستگاه‌ها • ناسازگاری برخی از پروژه‌ها با زیست‌بوم انسانی و طبیعی 	<ul style="list-style-type: none"> • رفع موانع و کاهش تعارض بین دستگاهی
	<ul style="list-style-type: none"> • منابع مالی ناکافی و نابهنگام پروژه‌ها 	<ul style="list-style-type: none"> • کاهش وابستگی به منابع دولتی • ایجاد تنوع در منابع اعتباری و مالی پروژه‌ها • افزایش و واگذاری کامل اعتبارات ردیف‌های طرح‌های توسعه در ردیف بودجه سالیانه
توسعه اشتغال در سواحل و پس‌کرانه با توانمندسازی و ارتقا وزن مهارت‌های دانش بنیان در حوزه دریا	<ul style="list-style-type: none"> • فرسودگی و نبود زیرساخت‌های لازم برای تداوم مشاغل سنتی موجود 	<ul style="list-style-type: none"> • بهره‌ور کردن مشاغل سنتی موجود در منطقه
	<ul style="list-style-type: none"> • عدم وجود و حمایت از توسعه صنایع و خدمات ارزش افزوده 	<ul style="list-style-type: none"> • ایجاد و تکمیل زنجیره ارزش مشاغل موجود
	<ul style="list-style-type: none"> • مغفول ماندن برخی از مزیت‌های منطقه در اشتغال‌زایی 	<ul style="list-style-type: none"> • به فعلیت در آوردن ظرفیت‌ها و مزیت‌های منطقه
	<ul style="list-style-type: none"> • عدم توسعه صنعتی منطقه و کمبود نیروی ماهر و آموزش‌دیده 	<ul style="list-style-type: none"> • توسعه صنایع بزرگ و متوسط
توسعه و تقویت اکوسیستم نوآوری دریامحور	<ul style="list-style-type: none"> • عدم وجود زیرساخت‌های کافی نظام نوآوری جهت دانش بنیان 	<ul style="list-style-type: none"> • افزایش ضریب نفوذ فناوری‌های نوین در فعالیت‌های منطقه
توسعه ظرفیت سرمایه‌پذیری در مگا پروژه‌ها حوزه اقتصاد دریاپایه	<ul style="list-style-type: none"> • موانع و ظرفیت پایین سرمایه‌پذیری نظام اداری منطقه 	<ul style="list-style-type: none"> • تسهیل روند موانع سرمایه‌پذیری و کاهش بوروکراسی اداری

پیشنهادات جهت توسعه اقتصاد دریامحور

ردیف	پیشنهادات
۱	تدوین سیاست راهبردی برای بار گذاری و استقرار کانون‌های جمعیتی در نوار ساحلی
۲	حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان فعال در حوزه دریایی و ظرفیت سازی جدید در این عرصه
۳	ایجاد نهاد راهبر و فرادستگاهی برای توسعه اقتصاد محور
۴	تدوین نقشه راه شفاف و عملیاتی برای حوزه اقتصاد دریا پایه
۵	توسعه ظرفیت بنادر و ظرفیت لجستیک برای ارتقا ترانزیت و ترانشیب
۶	استقرار صنایع آب‌بر در نوار ساحلی که از آن غفلت شده و استقرار بسیاری از صنایع آب‌بر از نظر مکان‌یابی صنعتی از فلات مرکزی کشور
۷	توجه ویژه به اقتصاد لجستیک که خلق جریان اقتصادی بالایی را به همراه دارد. (هم توسعه بنادر، هم توسعه ناوگان و سایر بخش‌های پشتیبان ترانزیتی)
۸	شکل‌گیری مراکز رشد فناور دریایی و پارک‌های فناوری تخصصی در حوزه دریا در راستای توسعه واحدهای دانش‌بنیان دریایی
۹	ایجاد دانشگاه، هنرستان، مرکز فنی و حرفه‌ای و دانشگاه جامع علمی-کاربردی حوزه دریایی

ضرورت تدوین اطلس سرمایه‌گذاری در حوزه اقتصاد دریامحور

- ۱- پرورش ماهی در دریا (قفس های دریایی)
- ۲- پرورش میگو و ماهیان دریایی در اراضی شناسایی شده جدید
- ۳- پرورش سایر آبزیان (آرتمیا، لابستر، خیار دریایی، انواع جلبک های دریایی، صدف های خوراکی و...)
- ۴- احداث کارخانه خوراک آبزیان
- ۵- ایجاد مراکز تکثیر و نرسری ماهیان دریایی
- ۶- تولید و پرورش میگو و ماهیان دریایی با استفاده از روش های نوین
- ۷- احداث مراکز تکثیر میگو و سایر آبزیان دریایی
- ۸- سایر حوزه ها دریایی (بانکرینگ، اسکرپ، معادن دریایی و ...)

بِاتِّشْكُر